

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca, Alimentació i Medi Natural**

Pla de gestió d'espais naturals protegits de Catalunya 2014-2016

Antecedents

➤ L'establiment d'un sistema d'àrees protegides és un dels instruments necessaris per garantir la conservació de la biodiversitat i el patrimoni natural, en particular, i la conservació del conjunt del territori en un marc conceptual més ampli.

➤ A Catalunya aproximadament el 30% del territori forma part de la xarxa d'espais naturals protegits (PEIN), que és representativa de tots els tipus de sistemes naturals del país. Alguns d'aquests espais es troben, a més sota alguna altra figura de protecció o definits per uns objectius específics:

- Parcs nacionals
- Paratges naturals d'interès nacional
- Reserves naturals
- Parcs naturals

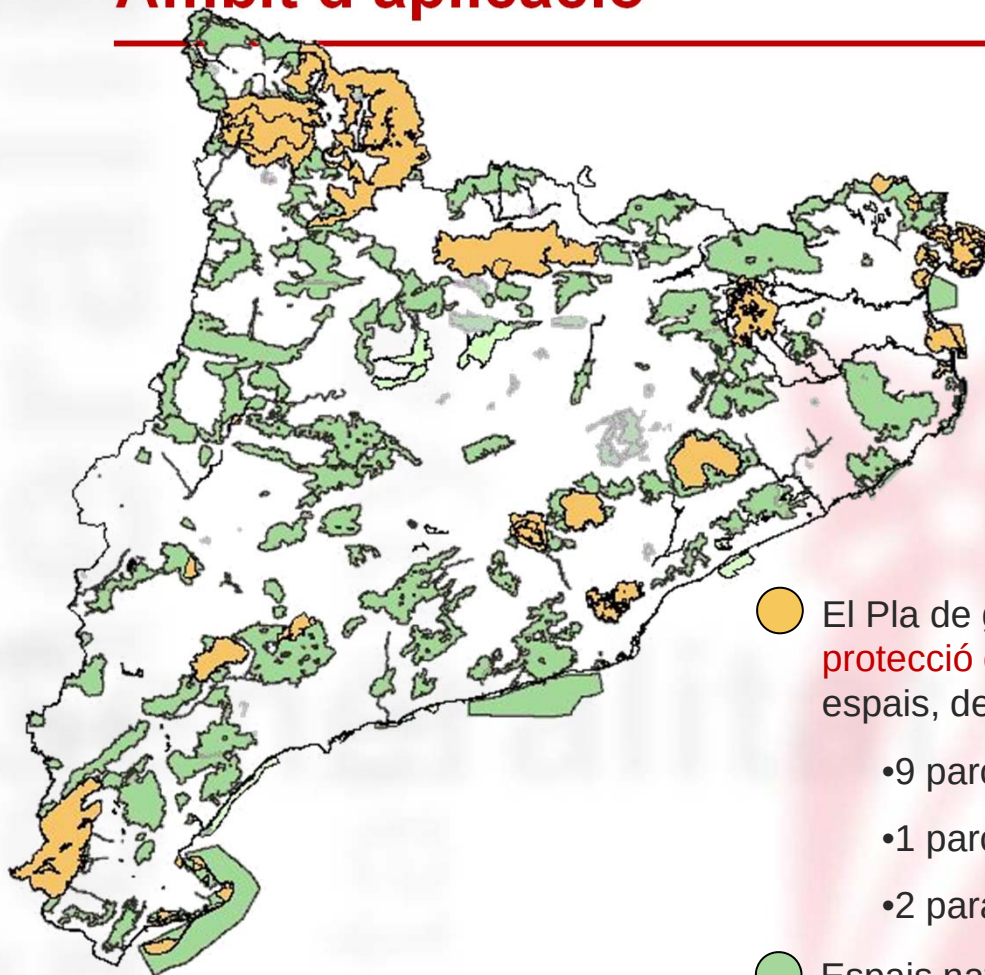
Objectius del Pla

- Garantir la conservació i millora dels valors naturals i la biodiversitat dels espais naturals de protecció especial
- Garantir la gestió sostenible en aquells espais amb necessitats de conservació més estratègics
- Garantir l'equilibri i la sostenibilitat de les activitats que s'hi desenvolupen i potenciar-les com a eina per millorar la gestió dels propis espais protegits i de la població que hi viu
- Aplicar el principi de gestió multifuncional com a eina de conservació

Objectius del Pla

- Impulsar el paper dels espais protegits com a font de creació de nova activitat econòmica, i per tant, d'ocupació, vinculant-lo principalment al sector agrari i al sector serveis
- Millorar la coordinació i el treball en xarxa per optimitzar els recursos disponibles i el funcionament dels òrgans gestors
- Cercar noves vies de col·laboració i/o creació de serveis o activitats que ajudin a millorar la sostenibilitat financera per garantir el manteniment i la gestió sostenible d'aquests espais
- Mantenir i potenciar els consorcis d'ens locals de gestió
- Implicar la societat civil i involucrar i corresponsabilitzar el món empresarial amb l'objectiu de millorar la conservació, el coneixement i la gestió de la biodiversitat de Catalunya.

Àmbit d'aplicació

Superfície d'espais amb figures de protecció a Catalunya

960.102 ha terrestres protegides, de les quals 284.774 ha són ENPE (Espais naturals de Protecció especial), incloses zones perifèriques

77.818 ha marines protegides, de les quals 6.020 h són ENPE (Espais naturals de Protecció especial)

● El Pla de gestió s'aplicarà als espais naturals de protecció especial i "Parcs naturals" que inclou 12 espais, dels quals:

- 9 parcs naturals
- 1 parc nacional
- 2 paratges naturals d'interès nacional

● Espais naturals protegits

Eixos estratègics d'acció

1. Programa de conservació del patrimoni natural
2. Programa de conservació d'espècies i d'hàbitats
3. Valorització de l'activitat agrària i ramadera com a element clau en la conservació del territori protegit
4. Valorització social dels Parcs Naturals i espais d'especial protecció
5. Pla d'ús Públic dels Parcs Naturals de Catalunya
6. Governança i optimització i millora de la gestió
7. Viabilitat, foment i sostenibilitat econòmica
8. Impuls del voluntariat- 'Voluntaris per la natura'

1. Programa de conservació del patrimoni natural

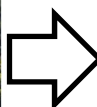
- Aprovar els **objectius estratègics de conservació** del patrimoni natural i un nou model de planificació en els espais protegits
- Definició i aprovació del **nou model de planificació** dels espais naturals protegits.
- Principi de **gestió multifuncional com a eina de conservació**
- Agilització en l'elaboració dels **plans especials** associats als espais de protecció especial durant el 2014

1. Programa de conservació del patrimoni natural

Gestió forestal multifuncional als Parcs: l'exemple del Bosc de Virós (Parc Natural de l'Alt Pirineu)

- A través dels Projectes d'Ordenació Forestal i la gestió forestal dels Parcs es compatibilitzen els diferents usos i funcions del bosc

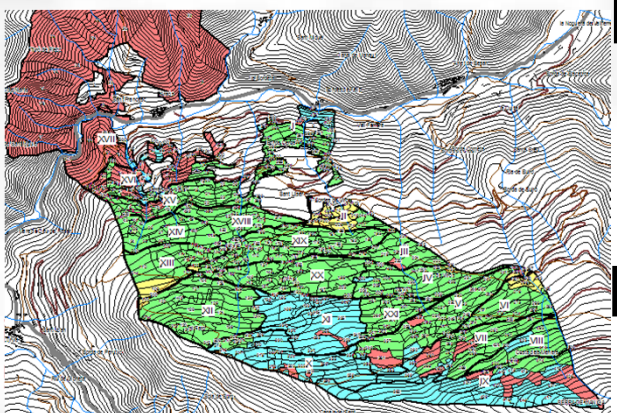
Producció fusta

Acotat de bolets

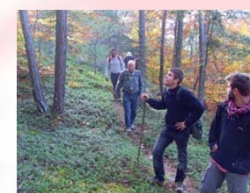
Aprofitament boixerola

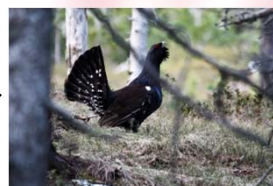
Esbarjo

Estació hivernal

Senderisme

Conservació fauna

Cons. boscos madurs

Cons. restes arqueològiques

1. Programa de conservació del patrimoni natural

➤ Situació actual dels plans especials i plans rectors d'ús i gestió

Vigents	En tramitació	Tramitació 2014*	Inici redacció
➤ PRUG Aigüestortes i Estany de Sant Maurici	➤ Cadí-Moixeró	➤ Alt Pirineu	➤ Collserola
➤ Cap de Creus	➤ PRUG de medi marí del Cap de Creus	➤ Ports	➤ Pinya de Rosa
➤ PRUG Illes Medes		➤ Montsant	➤ Montgrí- Illes Medes-Baix Ter
➤ Aiguamolls de l'Empordà		➤ Delta Ebre	➤ Albera
➤ Zona Volcànica de la Garrotxa			➤ Poblet
➤ Pedraforca			

*: En compliment de les resolucions del Parlament, tots aquests seran presentats dins d'aquest any als òrgans rectors dels parcs respectius (els primers seran a l'abril als Ports, i alguns dies més tard el de l'Alta Garrotxa i després començarà la tramitació formal)

2. Programa de conservació d'espècies i d'hàbitats PEIN i Xarxa natura 2000

- Creació de l'observatori de la conservació i seguiment de la biodiversitat dels espais naturals de Catalunya (PCSB)
- Redefinició i potenciació del Consell de Protecció de la Natura
 - millorar la vinculació amb el consell com a òrgan consultiu
 - sistematitzar la relació amb el Departament
 - suport logístic

3. Valorització de l'activitat agrària i ramadera com a element clau en la conservació del territori protegit

- Mesures agroambientals
- Els parcs com a camps experimentals d'agricultura i la ramaderia sostenibles i de la conservació de la biodiversitat cultivada

Durant el procés conegut com "xafar" (enterrar el rostoll i la palla a l'arrossar) molts ocells aprofiten per alimentar-se dels animals que fugen de les rodes metàl·liques dels tractors.

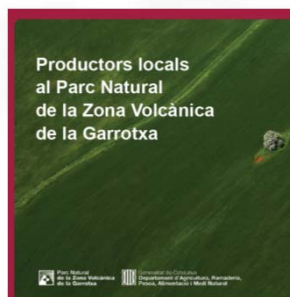
Jornada d'intercanvi d'experiències d'agricultura ecològica. PN Zona Volcànica de la Garrotxa.

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca, Alimentació i Medi Natural**

3. Valorització de l'activitat agrària i ramadera com a element clau en la conservació del territori protegit

- Compatibilització i aprofitament de sinèrgies de l'activitat agrària i agroalimentària amb els objectius de conservació dels espais naturals protegits
- Marca de parcs: **reconeixement dels productes** elaborats als parcs
- Projecte “del Parc a taula”
- Catàlegs de productors i fires

Presentació del catàleg de productors de Montsant a taula

Divendres 16 d'agost a la Cartoixa de Scala Dei

18.30 h. Presentació del catàleg al refectori

19.00 h. Tast de productes a la sala capitular

I després...

20.00h Cinefòrum: "Primavera, verano, otoño, invierno"

Activitat organitzada per la Cartoixa de Scala Dei i patrociniada per...

Activitats gratuïtes amb reserva prèvia.

Tel. 977 827 006 / escaladei.cultura

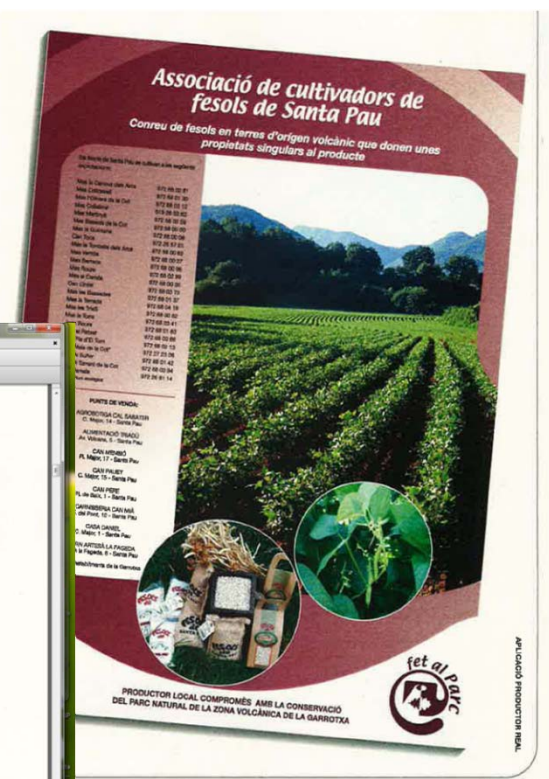
Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca, Alimentació i Medi Natural

3. Valorització de l'activitat agrària i ramadera com a element clau en la conservació del territori protegit

- **Marca de parcs (en desenvolupament): reconeixement dels productes elaborats als parcs**

p.e.: el pa de Tramuntana, que ja és una realitat, i que ha permès donar més viabilitat econòmica als conreus de cereal del parc natural dels Aiguamolls de l'Empordà.

Els propers productes poden ser la vedella de closa (també Aiguamolls), la vedella de l'Alt Pirineu, els fesols de Santa Pau.

3. Valorització de l'activitat agrària i ramadera com a element clau en la conservació del territori protegit

- **Ajuts LEADER** per fomentar el desenvolupament socioeconòmic dels parcs naturals de les zones Leader i de les seves zones d'influència, més enllà de la gestió en termes de protecció i conservació, treballant per a la dinamització de l'ús d'aquests espais a partir de plans de desenvolupament sostenible que compatibilitzin la conservació amb el desenvolupament econòmic i turístic.

p.e. Projectes '**FEM PARC**', desenvolupat al Pallars-Ribagorça per a fer actuacions de desenvolupament socioeconòmic dels entorns dels parcs naturals amb participació de 5 grups LEADER més i amb la inspiració/participació dels equips de gestió dels parcs

4. Valorització social dels parcs naturals i dels espais d'especial protecció

- El model de gestió que impulsa el Dept. d'Agricultura ha permès demostrar que es poden compatibilitzar les activitats per posar en valor el coneixement dels espais protegits amb la conservació dels seus valors (la majoria dels nostres Parcs en són bon exemple), fins al punt que aquesta conservació ha esdevingut una clara oportunitat per al desenvolupament de molts serveis que contribueixen a la dinamització econòmica de la seva àrea d'influència.
- Cada any visiten els parcs més de 3 milions de persones, amb una despesa personal d'entre 20 i 50 €/dia, la qual cosa suposa un impacte sobre el territori del voltant de prop de 100 M€ (un exemple: la pràctica del submarinisme a les Illes Medes, que suposa un impacte de 10 M€ per a l'Estartit, i a més ha permès una millora clara de les poblacions de peixos.)
- Segons els estudis de què es disposa en l'actualitat, per cada € públic invertit en un parc, el retorn econòmic per al conjunt és d'entre 10 i 30 € (estudis del Servei de Parcs Nacionals d'USA, de la Unió Europea)

4. Valorització social dels parcs naturals i dels espais d'especial protecció

- Si centrem les dades en Aigüestortes, sabem que dels 300.000 visitants que tenim de mitjana, un 63% han anat allà precisament per l'existència del parc nacional (és a dir, si el parc no existís no hi haurien anat). Aquests visitants deixen de mitjana 27€/persona/dia, per tant l'impacte econòmic de l'existència del parc en el seu àmbit d'influència i territori proper és de més de 5 milions d'€/any.
- En el cas de la Garrotxa, on la gestió i l'activitat s'inscriuen plenament en el marc de la Carta Europea de Turisme Sostenible, l'aplicació d'aquet model ha suposat unes despeses dels diferents agents (ajuntaments, operadors privats, Generalitat) de 99 m€, i un retorn econòmic per a la comarca de més de 700 M€ i 8.500 llocs de treball, uns ingressos tributaris de 160 M€ i, en resum, un impacte sobre el PIB comarcal d'entre el 7 i el 9%... i tot això gràcies a l'impuls del parc en el seu origen

4. Valorització social dels parcs naturals i dels espais d'especial protecció

- Els parcs de la Zona Volcànica de la Garrotxa i del Delta de l'Ebre tenim més de 50 empreses acreditades (i actualment estem en procés d'acreditar-ne unes quantes més) i estem incorporant contínuament operadors locals per a oferir serveis i guies acreditats dels parcs
-
- Per tant, és clar que la dinamització dels parcs i de totes les activitats i serveis relacionats han de ser, sens dubte, una de les alternatives per complementar i millorar el finançament dels Parcs atès que aquests actuen directament com a pol i motor d'atracció de la ciutadania als nostres espais protegits i beneficien les activitats vinculades a diferents serveis en l'àmbit d'Influència dels Parcs.

4. Valorització social dels parcs naturals i dels espais d'especial protecció

- Presència directa i indirecta en fires nacionals i internacionals
- Estem plenament integrats en el Club de Natura i Turisme actiu del Patronat de la Costa Brava-Pirineus de Girona i farem el mateix altres clubs similars.
- En els parcs de la Zona Volcànica de la Garrotxa i del Delta de l'Ebre tenim més de 50 empreses acreditades (i avui mateix se n'acrediten unes quantes més)
- Estem incorporant contínuament operadors locals per a fer de guies acreditats dels parcs. Cada any visiten els parcs més de 3 milions de persones, la qual cosa suposa un impacte sobre el territori del voltant de prop de 100 M€

4. Valorització social dels parcs naturals i dels espais d'especial protecció

- El repte de millorar la percepció social dels espais protegits i la seva aportació a l'economia local en el marc de treball de la **Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS)**
- Constitució del **grup de treball de la CETS** a Catalunya
- Programa d'**implementació** als espais protegits
- **Col·laboració** interdepartamental per desenvolupar un Pla director de turisme dins els Parcs Naturals a través de la col·laboració entre la Dir. Gral. de Medi Natural i Biodiversitat i la Dir. Gral. de Turisme

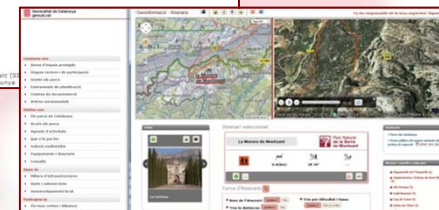
4. Valorització social dels parcs naturals i dels espais d'especial protecció en el Marc de la Carta europea del Turisme sostenible

- Identificació, quantificació i avaluació dels **beneficis socials i econòmics** dels ENPE (Espais Naturals d'Especial Protecció)
- Participació en el **projecte ENPI MEET** sobre experiències en **ecoturisme** en espais protegits de la Mediterrània, que es basa en les línies de treball marcades per la CETS

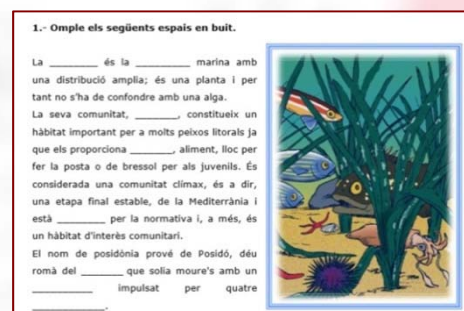
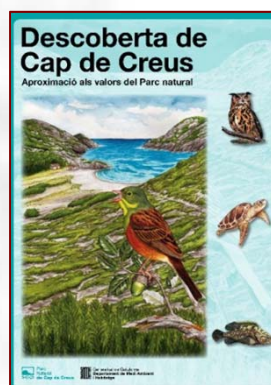
5. Pla d'ús Públic dels Parcs Naturals de Catalunya

- Constituir un grup de treball permanent dels Parcs de Catalunya que ha de servir per posar en comú les accions que s'estan duent a terme als espais en matèria d'ús públic i consensuar un **programa marc d'actuacions**
- Elaboració del **mapa d'equipaments**
- Pla de **millora de l'accessibilitat**
- Pla de **senyalització**

5. Pla d'ús Públic dels Parcs Naturals de Catalunya

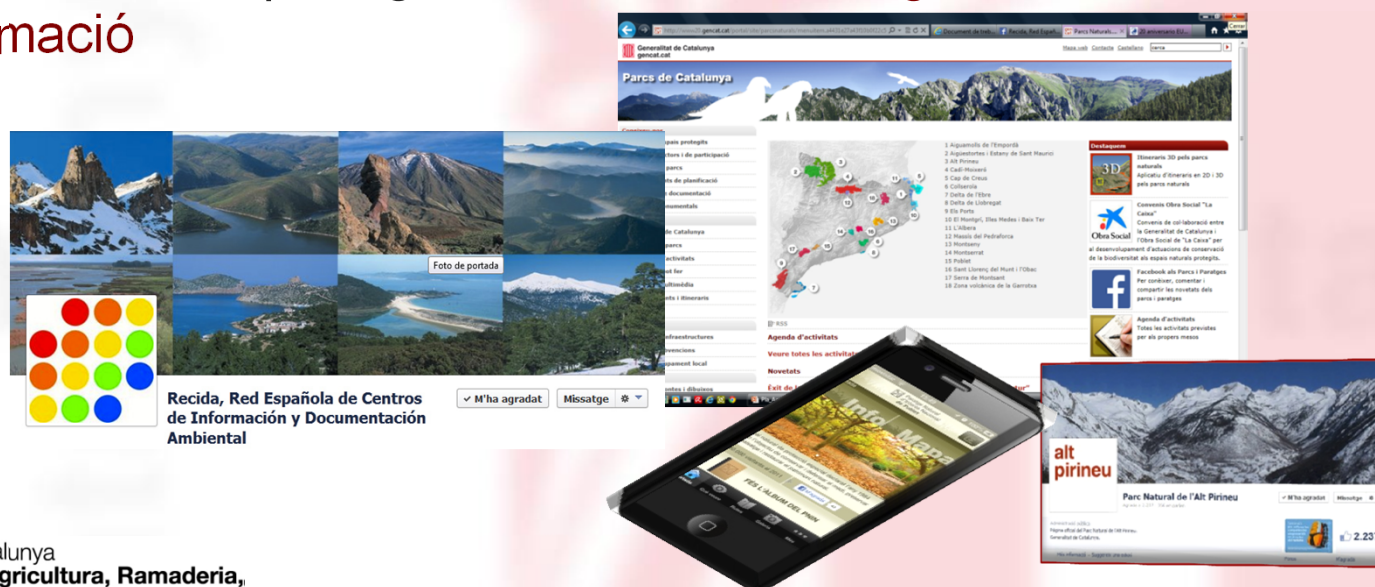
- Divulgació dels **valors** dels espais i consolidació de l'oferta pedagògica
- Integració del **patrimoni immaterial** dins el pla d'ús públic, com a recurs d'atracció de visitants i promotor de vincles i identitat amb el món local
- Impuls del **voluntariat**- Programa 'Voluntaris per la Natura'

5. Pla d'ús Públic dels Parcs Naturals de Catalunya

- Utilització de les eines TIC per a la difusió i gestió dels serveis d'ús públic
- Valorització de la funció dels centres de documentació dels espais naturals protegits com a serveis de gestió de la informació

Els centres de documentació dels espais naturals protegits de Catalunya formen part de la xarxa Recida

6. Governança i optimització i millora de la gestió

Constituir un òrgan col·legiat en què estiguin representats els diferents òrgans rectors i adequar la composició de cadascun d'ells d'acord amb un criteri homogeni de representació dels diferents sectors

- Creació del **Consell dels Parcs** de Catalunya
- Revisió de la composició i les funcions dels òrgans rectors

6. Governança i optimització i millora de la gestió

Una gestió efectiva passa per dotar els equips gestors dels espais naturals protegits i optimitzar l'àmbit de treball, tot reforçant el plantejament de xarxa i l'establiment de vies de coordinació.

- Constitució del **Consell de Gestors**
- **Estructura mínima** de gestió a partir de les existents//**unitats de gestió compartida**
- Àmbits de **gestió transversals** i coordinació de la planificació i gestió
- Reforçar les accions de **cogestió, gestió integral, multidisciplinària** i de transferència de coneixements.
- Potenciar **projectes comuns** d'àmbit local, nacional i europeu

6. Governança i optimització i millora de la gestió

➤ Pla de manteniment

Les **brigades** realitzen treballs de manteniment, millora i construcció d'infraestructures i equipaments, de foment de la conservació i de presa de dades per al coneixement i seguiment del patrimoni natural i cultural

➤ Pla de vigilància

La vigilància correspon als **agents rurals**

6. Governança i optimització i millora de la gestió

- Elaboració de l'estratègia de la participació en xarxes
- Reforçament del paper institucional
-
- Actuacions emblemàtiques
- Transferència de coneixements

7. Viabilitat, foment i sostenibilitat econòmica

- Potenciar noves eines i fórmules de la gestió econòmica dels espais naturals protegits per tal d'aconseguir la sostenibilitat financera necessària que garanteixi la conservació dels valors a protegir i la gestió sostenible de les activitats que s'hi desenvolupen
- Mantenir o redistribuir les aportacions de les Institucions Públiques i augmentar les aportacions a través d'un programa diversificat d'ingressos provinents d'aportacions del mon públic, de la col·laboració privada i d'autogestió dels espais a través de la cartera de serveis existents i la creació de nous serveis

7. Viabilitat, foment i sostenibilitat econòmica. Mecanismes

- Establiment de preus públics amb caràcter finalista per serveis nous o millora dels existents (aparcaments, guies, itineraris, fulletons, plànols, tallers d'educació ambiental, visites específiques a elements emblemàtics o a aquells indrets amb gran afluència de visitants per evitar-ne el deteriorament, etc.)
- Establiment de taxes (p.e. immersió a les Medes) en hàbitats especialment fràgils i que requereixen un nivell de protecció superior
- Promoció i foment dels productes lligats als parcs 'Fet al parc'
- Cessió per a l'ús d'equipaments i infraestructures ara infrautilitzades o que fins ara es cedien gratuïtament
- Accions de mecenatge/esponsorització (RSC empreses)

7. Viabilitat, foment i sostenibilitat econòmica. Mecanismes

- Creació del carnet 'Amics dels Parcs de Catalunya' . Estem treballant per desenvolupar aquesta eina, que posa en valor el compromís de les persones amb un alt nivell de sensibilització envers el medi natural i la seva conservació. Per una quota anual donaria dret a utilitzar els serveis dels parcs (accés als equipaments, aparcaments, rutes guiades,...) amb preus bonificats
- Inversions indirectes derivades de la col·laboració amb les autoritats responsables d'aplicar la taxa turística (p.e. senyalització, promoció de rutes i itineraris temàtics dins dels parcs) a través de la cooperació entre la direcció general de Medi Natural i Biodiversitat i la direcció general de Turisme. Estem treballant en el desenvolupament d'un Pla director del turisme vinculat als espais protegits, semblant al que s'ha desenvolupant en altres àmbits com el relacionat amb l'Enoturisme, per exemple.

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca, Alimentació i Medi Natural**

Gràcies per la vostra atenció

www.gencat.cat

1714 / 2014